

کور دستان...

چیا و ئاق

کور دستان وهلاتهکێ چیا یی. چهن دین سرتین درێژ یین چیا و کۆپین بلند لئ ههنه. ژوان..

سرتا چیا یین تۆرۆسی کو ژ ده ریا یا سپی ده ست پی دکهت و ب سهر رۆژئا یا کوردستانی، مهران، مهلهتیا و دیرسمی دا دهیت و ژ کۆپین وی یین بلند.. نوورهاک (۳۰۹۰) م مهران. مونزور (۳۱۰۰) م دیرسم.

ژ ههریما دیرسمی چیا ژ لایهکی فه بهر ب ئهرزۆمی فه و ژ لایهکی دی فه خو بهر ددهنه سهر پالۆ، بینگۆل، بهدلیسی و ژ ویری دگهن ههکاری و تیکهلی چیا یین زاگروس دبن.

ژ چیا یین بلند یین کوردستانی..

جیلۆ (۴۱۷۰) میتر ل باشۆری گۆلا وانئ.
پالاندوکهن (۳۱۲۰) میتر ئهرزۆم.
نه مروود (۳۱۴۰) میتر رۆژئا یا گۆلا وانئ.
سپان (۴۴۳۴) میتر ل باکۆری گۆلا وانئ.
تهندورهک (۳۳۱۳) میتر ل باکۆری گۆلا وانئ.
ههنگهنه (۳۶۱۰) میتر ل رۆژههلاتا وانئ.

ئاگرى (ئارارات) بلندترىن چىيى كوردستانى يە (۵۱۶۵) مېتر ل ئاگرى
 ئاگرى بچويىك (۳۹۲۵) مېتر ل ئاگرى.
 قەرەجداغ (۱۹۱۵) مېتر ل ديار بەكرى.
 جۆدى (۲۰۸۹) مېتر شەرنەخ - سلۆيى.
 دلانپار (۳۷۴۸) مېتر ل سىگۆشەيا سنۆرىن تركيا ئيران و عىراقى.
 قەندىل (۳۷۸۲) مېتر.
 گىلالە (۳۳۶۴) مېتر
 سەرى كورەژارى -مەتىن- (۳۶۰۳) مېتر
 ھەلگورد (۳۷۴۸) مېتر
 ھەندىرىن (۲۷۹۳) مېتر
 پىرەمەگرون (۳۱۸۳) مېتر
 گارە (۳۴۴۹) مېتر

ژ ئاقىن كوردستانى..

ھەر دو رويبارىن دىجلە و فورات.
 سەرەكانيا فوراتى چەمىن مووراد و ئافارەشنى كو ژ باكۆرى كوردستانى ژ پشت چىيىن تۆرۆسى دەردەيىن. فورات د
 ھەرىما خارپىت و سەمسور دەرباسى كوردستانا سوورىيى دىت و پاشى دەيتە د ئاف ئاھا عىراقى دا و بەرى
 بگەھىتە بازىرى بەسرا دگەل دىجلە تىكەل دىت.
 درىژاھيا فوراتى ژ سەرەكانىي ھەتا رىژگەھى (۲۸۰۰) كىلۆمېتر (۱۱۱۰۰) كىلۆ مېتران د ئاف ئاھا
 كۆردستانى دا د ھەركىت .
 سەرەكانيا دىجلە دەقەرا كوردىن زازا يە ژ دو چەما پىك دەيت يەك ژ دەقەرا ئەلەزىزى و يا دى ژ دەقەرا
 لچى دەيت و ل ژۆريا دياربەكرى دىنە يەك.
 دىجلە ژ دياربەكرى خۆ بەر ددەتە سەر دەشتا بىملى و دەقەرا جىزىرى و پاشى ل كوردستانا عىراقى چەمىن
 خابوور و زى دگەل تىكەل دىن.
 درىژاھيا دىجلە (۱۹۰۰) كىلۆمېتر، (۶۰۰) كىلۆمېتر د ئاف ئاھا كوردستانى دا نە.

ژ رويبارىن دى يىن كوردستانى..

ئاراز، زى يى مەزىن، زى يى بچويىك، مووراد، دىالا، خابوور.
 ھەر وەسا چەند گۆل ل كوردستانى ھەنە ژوان گۆلا وانى، گۆلا ئورمىي و چەند سكرەك زى ھەنە وەك
 سكرى كەنانى، خەزائى ل كوردستانا تركىي و سكرى دۆكان و دەربەندىخان و مووسلى ل كوردستانا عىراقى.